

Statistisk analys

Carin Callerholm
Analysavdelningen

08-563 085 13
carin.callerholm@hsv.se
www.hsv.se

2008-09-08, Analys nr 2008/9

Fortsatt färre studenter än det ekonomiska utrymmet medger

Universitets och högskolors prognoser i augusti pekar på att de flesta lärosäten har färre studenter än vad takbeloppen ger ekonomiskt utrymme för.

Universitet och högskolor har per den 1 augusti lämnat prognoser över hur stor del av anslagen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå som kommer att kunna komma till användning 2008 och åren fram till och med 2011. Totalt disponerar lärosätena 19 miljarder kronor 2008 i så kallade takbelopp för utbildning. Takbeloppen anger den maximala ersättningen som varje lärosäte kan få för sina studenter och deras avklarade poäng.

Lärosätena prognostiserar för 2008 en knapp procents ökning av antalet studerande jämfört med 2007 men vid de flesta lärosäten är det fortfarande färre studenter än vad takbeloppen ger ekonomiskt utrymme för. Sammantaget visar prognoserna att omkring 1,1 miljard kronor av anslagen inte kommer att användas under 2008. Det motsvarar sex procent av de totala takbeloppen men andelarna varierar. Några lärosätens prognoser visar på över 15 procent outnyttjat takbelopp. Det utrymmet kan användas under kommande år om studenttillströmningen ökar och de aktuella takbeloppen inte räcker till. Möjligheten att spara outnyttjat takbelopp är dock begränsat till högst tio procent av taket. Eftersom flertalet lärosäten redan har uppnått denna gräns kommer närmare 900 miljoner kronor inte att få användas vare sig 2008 eller senare utan återförs till statsbudgeten. Även föregående budgetår återfördes ett stort belopp, cirka 700 miljoner kronor. Återföringar till statsbudgeten har också skett tidigare år men då med betydligt mindre belopp per år.

Augustiprognoserna är gjorda före höstens registreringar av nya studenter och bygger därför främst på ansökningar till höstens studier och vårens utfall av antal studenter och deras prestationer. Som tidigare rapporterats i en statistisk analys¹, ökade antalet sökande inför hösten 2008 med totalt 13 procent varav en stor del utgjordes av internationella sökande. Antagningen i juli tyder enligt Verket för högskoleservice (VHS) på att ökningen av det faktiska antalet studerande till hösten blir något mindre än vad ansökningarna pekade på. Detta visar sig nu i lärosätenas prognoser.

Föregående år i augusti prognostiserade lärosätena att drygt en miljard kronor av takbeloppen inte skulle komma till användning. Utfallet för 2007 blev drygt 1,5 miljarder kronor under takbeloppen. Totalt för högskolesektorn pekar nu lärosätenas prognoser på att betydande belopp av anslagsmedel fortfarande inte kommer att användas de närmaste åren. 1,1 miljarder kronor beräknas återstå vid utgången av 2008. Prognoserna sträcker sig ända till 2011 men osäkerheten i dem ökar alltmer för de kommande åren. De tyder dock på fortsatt outnyttjade takbelopp framöver. För 2011 prognostiseras att omkring en halv miljard kronor kommer att återstå av det årets samlade takbelopp. Regeringen har de senaste åren ökat ersättningsbeloppen per student och det finns alltså utrymme för att fortsätta en sådan kvalitetsförstärkning.

De största universiteten lämnar delårsrapporter med prognoser över det totala ekonomiska utfallet för både utbildning och forskning. Någon samlad prognos för det ekonomiska resultatet vid alla lärosäten kan dock inte lämnas eftersom alla universitet och högskolor inte lämnar delårsrapporter. Delårsrapporterna visar att de flesta universiteten redan har anpassat kostnaderna efter de minskade intäkterna som blev resultatet av färre antal studenter i utbildning på grundnivå och avancerad nivå. De stora universiteten har buffertar från balanserat resultat från tidigare år och därmed vissa ekonomiska marginaler för variationer i efterfrågan på utbildning.

¹ Antalet sökande till högre utbildning ökar, Statistisk analys 2008/5, Högskoleverket

Universitet och högskolors augustiprognoser för utfall av takbelopp 2008

Lärosäte	Helårsstudenter			Takbelopp	Prognoser för 2008, lämnade den 1 augusti **				
	Utfall 2007 antal	Prognos 2008 antal	Prognos förändring %	2008 miljoner kr	Över/ Under tak miljoner kr	Över/ Under tak %	Värde av prestationer i lager vid utgången av 2008 miljoner kr	Outnyttjat takbelopp vid utgången av 2008 *** miljoner kr	Därutöver outnyttjat takbelopp som återförs till statsbudgeten miljoner kr
Uppsala universitet	20 301	20 340	0,2	1 241	-58	-5		-124	-31
Lunds universitet	24 763	25 097	1,3	1 642	-79	-5		-154	
Göteborgs universitet	24 102	24 130	0,1	1 628	-43	-3	23		
Stockholms universitet *	28 158	27 998	-0,6	1 467	-107	-7		-147	-76
Umeå universitet	15 510	15 475	-0,2	1 108	-36	-3		-111	-35
Linköpings universitet	17 069	17 415	2,0	1 229	-55	-5		-109	
Karolinska institutet	5 515	5 537	0,4	534	0,3	0	48		
Kungl. Tekniska högskolan	11 927	11 927	0,0	969	-53	-6		-97	-52
Chalmers tekniska högskola	8 488	8 600	1,3	714	-11	-1		-71	-6
Luleå tekniska universitet	6 553	6 249	-4,6	592	-109	-18		-59	-108
Karlstads universitet	7 595	7 500	-1,3	526	-45	-9		-53	-45
Mittuniversitetet	6 937	6 761	-2,5	515	-96	-19		-52	-96
Växjö universitet	7 421	7 705	3,8	456	-30	-7		-46	-30
Örebro universitet	8 366	8 818	5,4	603	-29	-5		-60	-25
Blekinge tekniska högskola	3 685	3 665	-0,5	239	10	4	19		
Högskolan i Jönköping	7 198	7 669	6,5	454	11	2		-22	
Högskolan i Kalmar	5 779	5 844	1,1	426	-34	-8		-43	-33
Malmö högskola	10 763	11 106	3,2	738	-41	-6		-74	-41
Mälardalens högskola	7 697	7 232	-6,0	578	-96	-17		-58	-95
Högskolan i Borås	5 528	5 772	4,4	387	-1	0		-33	
Högskolan Dalarna	5 281	5 781	9,5	363	-19	-5		-36	-19
Högskolan på Gotland	2 141	2 229	4,1	121	-3	-3		-12	-3
Högskolan i Gävle	5 862	5 824	-0,6	394	-26	-7		-39	-25
Högskolan i Halmstad	4 979	4 898	-1,6	310	-5	-2	3		
Högskolan Kristianstad	4 832	4 659	-3,6	327	-41	-13		-33	-41
Högskolan i Skövde	3 937	4 123	4,7	299	-29	-10		-30	-29
Högskolan Väst	4 090	4 126	0,9	290	-27	-9		-29	-26
Gymnastik och idrottshögskolan	389	405	4,1	49	0,1	0	4		
Lärarhögskolan i Stockholm *									
Södertörns högskola	5 852	5 971	2,0	328	-44	-14		-33	-44
Danshögskolan	153	160	4,6	46	-1	-1		-5	0
Dramatiska institutet	161	155	-3,7	78	0	0	7		
Konstfack	611	613	0,3	123	0,2	0	12		
Kungl. Konsthögskolan	221	229	3,6	55	6	12	12		
Kungl. Musikhögskolan	599	617	3,0	106	-0,9	-1	0,7		
Operahögskolan i Stockholm	38	36	-5,3	16	-0,5	-3	1		
Teaterhögskolan i Stockholm	67	65	-3,0	27	-1,2	-4	1		
Totalt	272 568	274 731	0,8	18 975	-1 094	-6	130	-1 527	-860

* Lärarhögskolan i Stockholm ingår fr.o.m 1.1.2008 i Stockholms universitet

** Decemberprestationer för 2007 ingår om de har redovisats

*** Kan uppgå till högst 10 % av takbeloppet. Överskjutande belopp överförs till statsbudgeten.